

ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

Professora: Margarida Massot Verdú

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

A.- OBJECTIUS

Aquest curs està pensat com una introducció als temes que s'hauran de desenvolupar més extensament en l'assignatura de segon curs Filosofia de l'Educació. En general els objectius són bàsicament tres:

- 1.- Conèixer les antropologies de l'educació més significatives al llarg de la història del pensament.
- 2.- Iniciar-se en la lectura d'algunes obres clàssiques sobre antropologia de l'educació.
- 3.- Reflexionar sobre la importància de l'antropologia en la recerca en ciències de l'educació.
- 4.- Iniciar-se en la recerca etnogràfica en educació.

B.- TEMARI

1.- Qüestions epistemològiques

- 1.1.- Concepte i classificació dels sabers.
- 1.2.- L'antropologia: concepte i classes.
- 1.3.- L'antropologia de l'educació.

2.- L'educació com a «acció social»

- 2.1.- Concepte de civilització.
- 2.2.- Cultura, tècniques, institucions.
- 2.3.- El símbol. L'educació com a «acció simbòlica».
- 2.4.- El mite i el ritu.

3.- La imatge de l'home i l'educació

- 3.1.- L'antropologia de Plató: el mite de la caverna, el mite de l'auriga i el paral·lelisme «ànima/polis» a La República.
- 3.2.- L'antropologia de la Il·lustració: Rousseau i Kant.
- 3.3.- L'antropologia dialèctica: de Hegel a Marx.
- 3.4.- El superhome de Nietzsche i l'educació del «camell», del «lleó» i del «nen». La voluntat de poder.
- 3.5.- Eros i principi de mort: Freud.

la imatge de l'home i l'educació

C.- METODOLOGIA

El professor exposarà a les classes teòriques cada tema del programa. Aquestes sessions es complementaran amb comentaris de text.

D.- AVALUACIÓ

L'avaluació consistirà en un comentari de text escrit, al final de curs, sobre les lectures fetes pels alumnes, i en la presentació i l'exposició (si escau) del projecte tutoritzat.

E.- BIBLIOGRAFIA

- BUBER, M.: **¿Qué es el hombre?**, FCE, México.
- CASSIRER, E. (1979): **Filosofía de las formas simbólicas**, FCE, México.
- CASSIRER, E. (1987): **Antropología filosófica**, FCE, México.
- ELIADE, M. (1982): **El mito del eterno retorno. Arquetipos y repetición**, Alianza, Madrid.
- ELIAS, N. (1994): **Teoría del símbolo. Un ensayo de antropología cultural**, Península, Barcelona.
- GEERTZ, C. (1991): **La interpretación de las culturas**, Gedisa, Barcelona.
- GEHLEN, A. (1980): **El hombre**, Sígueme, Salamanca.
- GEHLEN, A. (1993): **Antropología filosófica**, Paidós, Barcelona.
- GIRARD, R. (1983): **La violencia y lo sagrado**, Anagrama, Barcelona.
- HARRIS, M. (1982): **Vacas, cerdos, guerras y brujas. Los enigmas de la cultura**, Alianza, Madrid.
- HARRIS, M. (1987): **Caníbales y reyes. Los orígenes de las culturas**, Alianza, Madrid.
- KAHN, J.S. (Ed.) (1975): **El concepto de cultura: textos fundamentales**, Anagrama, Barcelona.
- KERENYI, K., NEUMANN, E., SCHOLEM, G., HILLMAN, J. (1994): **Arquetipos y símbolos colectivos**, Anthropos, Barcelona.
- MELICH, J.C. (1994): **Del extraño al cómplice. La educación en la vida cotidiana**, Anthropos, Barcelona.
- PAGES, A. (Comp.) (1989): **Hombre y educación**, PPU, Barcelona.
- PLESSNER, H. (1975): **Die Stufen des Organischen und der Mensch**, Gruyter, Berlín.
- ROTH, H. (1984): **Pädagogische Anthropologie**, Schroedel, Hannover.

WOODS, P. (1989): **La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa**, Paidós, Barcelona.

WOODS, P., HAMMERSLEY, M. (1995): **Género, cultura y ética en la escuela. Informes etnográficos** Paidós, Barcelona.

F.- PROJECTE TUTORITZAT

1. Nom: «Etnografia de l'educació».
2. Matèria: Antropologia de l'educació.
3. Nombre de crèdits pràctics de la matèria: 1'5 crèdits.
4. Professora: Margarida Masot Verdú
5. Justificació: iniciar-se en l'aplicació del mètode etnogràfic en la recerca antropològico-educativa.
6. Objectiu: elaborar una recerca etnogràfica en qualsevol aspecte relacionat amb la antropologia de l'educació: p.e. «interacció a l'aula», «pedagogia de la mort», «educació sexual», «educació i valors», etc...
7. Fases d'elaboració del projecte i seguiment:

FASES D'ELABORACIO	SEGUIMENT	SEGUIMENT
ACTIVITAT	LLOC	HORES
Presentació del mètode etnogràfic aplicat a l'antropologia de l'educació	Classe	2 hores
Explicació d'un exemple pràctic de recerca etnogràfica	Classe	1 hora
Selecció i preparació de la recerca: tema, lloc...	Despatx. Grups entre dues i quatre persones.	5 hores
Elaboració de la recerca	Treball de camp	
Seguiment de la recerca	Despatx	2 hores
Revisió i avaluació de la recerca	Despatx	5 hores
TOTAL HORES		15 h (1'5 crèdits)

8.-AVALUACIÓ. Tindrà un valor del 50% sobre la nota final. Es valorarà el treball de camp etnogràfic (aplicació del mètode, lectures, bibliografia complementària, així com la novetat i l'originalitat temàtica).

9.- Nombre de crèdits pràctics que amortitza: 1'5 crèdits.